

OKRYWAĆ (50) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf okrywać (3). ◇ *praes 1 sg* okrywam (9). ◇ *2 sg* okrywász (1). ◇ *3 sg* okrywå (21). ◇ *2 pl* okrywacie (2). ◇ *3 pl* okrywają (5). ◇ *praet 3 sg f* okrywała (1). ◇ *3 pl m pers* okrywali (1). *subst* okrywały (2). ◇ *imp 2 sg* okrywaj (1). ◇ *3 sg* niech okrywå (1). ◇ *part praes act* okrywając (3).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w.

1. Czynić niewidocznym otaczając dookoła lub osłaniając z którejś strony; *operire Vulg, PolAnt, Cn; cooperire, tegere, velare PolAnt, Cn; aggerare, obducere, obruere, opacare Calep; advelare, amicare, circumtegere, circumvestire, convestire, investire, obire, obnubere, obserere, obtegere, praetegere, subtegere, supervestire, vestire Cn (29)* : Opaco – Okrywam dla cienia. *Calep* [731]a, 43b, [712]a, 716a.

α. Z podmiotem nieosobowym: być tym, co okrywa [kogo, co] (8) : łokieć [kotary, tj. nakrycia ołtarza] z jednej strony będzie wiślał/ y drugi z drugiej/ [...] okrywając obadwa boki Przybytku. *Leop Ex* 26/13; Drzewa gąłężiste zakrywają go cieniem swym/ á wierzby nad potoki okrywają go. *BibRadz Iob* 40/17, I 356b marg.

okrywać czym (1) : *ZawJeft* 32 cf *W przen.*

W przen (1) : co w morzu kąpie się głębokiem/ Taki też co y po wietrze [*lege*: powietrze] płaczem swym szérokiem Okrywa. *Wizyftko* działki swé wiernie miłuje *ZawJeft* 32.

Przen; z podmiotem abstrakcyjnym (4) : Okrywały my się już wyęc taki ony śrogi złości/ Zemoczyma przenieść nie mogli ich dziwnej wielkości *LubPs* L2; *BibRadz Ps* 68/8.

W porównaniu (2): Błogosławieństwo ie⁸⁰ okrywa ziemię jako rzeką *BibRadz Eccli* 39/26; *BudBib Eccli* 39/26.

β. Z podmiotem osobowym: kłaść na coś w celu okrycia [czym; w tym: kogo, co (2)] (3) : A Serafim stali nad nim/ y każdy z nich miał sześć skrzydeł dwiema zakrywali twarz swoją/ á dwiema okrywali nogi swoje/ á zając dwiema latali. *BibRadz Is* 6/2; Humo – Okrywam ziemię, pogrzebam. *Calep* 491b.

Przen [sens odpowiada składni: co okrywa co] (1) : TY młodziuchna niewiastko która swe jagody/ Kwiatem pierwszym okrywałś *ZbylPrzyg* B2.

γ. O Bogu: kazać, aby coś okrywało [kogo, co czym] (4) : W głowie wdzięcznych skrzypic już się raduycie Bogu swemu/ Który okrywa niebiańskie obłoki zámionami *LubPs* ff2v; *Leop Ps* 146/8.

W porównaniu (1): On jako wełną/ śniegiem ziemię okrywa *LatHar* 383.

Przen; z dopełnieniem dalszym abstrakcyjnym (1) : on nas niech okrywa dobrodziejstwami swymi *KochPs* 98.

a. Powlekać cienką warstwą (2) : Persterno – Okrywam. *Calep* 791b.

okrywać czym (1) : *Aero* Fałszywe/ przil[ą]dę czynię/ miedzią okrywam. *Mącz* 5a.

b. Stanować naturalną osłonę, wierzchnią warstwę jakiejś części organizmu żywego [co] (5) : obrzeżować będziecie ciało nieobrzeżki wólzy (*marg*) Nie obrzeżki/ to jest skorki która okrywa członek mężczyńki. (–) *BibRadz Gen* 17/11, *Lev* 3/3; Gena – Powieka, która oko okrywa. *Calep* 450a; *Pampinus* – Liść który grona okrywa. *Calep* [749]b, [729]b.

c. *Znajdować się na czymś w wielkiej ilości [z podmiotem żywotnym w coll; co] (1)* : *Tám wodne ptaftwo ma fwoie noclegi/ Przy rogożinie okrywa więc brzegi KlonFlis B4v.*

d. *O wodzie: oblewać, zatapiać [kogo, co] (2)* : *A oto wzrufzenie wielkie stáło fię ná morzu/ ták iż wáły łódź okrywały WujNT Matth 8/24.*

Przen (1) : *Pociechá thim włzytkim/ ktorzy po tym morzu te⁸⁰ niczemnego fwiátá pływáją/ iż choć fię im zda że ye nawáłności iego okrywáią/ [...] LubPs Y5v marg.*

2. *Wkładać jakąś część ubrania, ubierać (się) w coś; velare, vestire Cn [co czym] (3)* : *OrzJan 19; Kiedy domá/ ftátecznym czepcem iá [głowę] okryway ZbylPrzyg Bv.*

Przen (1) : *Gdy przykré śniegi [...] okrywa [wiosna] wieńcámi Różno plotnémi. GosłCast 69.*

3. *Obtulić, obtykać [kogo, co] (2)* :

okrywać czym (1) : *Vmieć to [...] ptafzek ná gniaźdzye/ Iz tym dzyatki okrywa gdzye cokolwiek znaydzye. RejWiz 88v.*

Przen (1) : *GOłąbkowi z gniazdeczká/ gdy dzyatki pobyorá/ [...] Siedząc łoby s fámiczká/ żáłobliwie wyie/ A zbyeráiąc po zdzyebłku/ gniazdko z nowu kryie. Tákżećby káždy stáły/ miałbyć ćirpliwości/ Poruczáć káżdą krzywdę/ Páńfkyey opátrności. A przygodę po zdzyebłku/ zbyeráiąc okrywać RejZwierz 126v.*

4. *Chronić [kogo, co] (2)* :

okrywać czym (1) : *Miey Syná iego miłego/ który ciebie krwią fwoią y załugá niewymowną okrywa KarnNap F.*

[*W przen:*

Zwrot: »gardły okrywać«: Ażá nie onych ferc/ y ánimufzow potomkámi ieftefmy/ ktore gárdły fwemi woleli okrywać pokoy kráin fwoich GrabZdanie F2.]

Przen (1) : *Pokoy torem wybornym [...] Gáie/ págorki/ rzeki okrywáiąć/ W bęspieczęftwie tákowym/ By / bez broniey wólzákiey/ Káždy wolno fzedł GrabowSet T3v.*

5. *Zatajać; przedstawiać w lepszym świetle; operire Vulg [w tym: co (11)] (12)* : *MurzHist V2v; mieycie między łobá łpoleczną á wítháwiczną miłość: boć miłość okrywa wielkość grzechow. Leop 1.Petr 4/8 [przekład tego samego tekstu: WujJud 108, 234; WujNT]; SarnUzn H2v; WujJud 67, 108, 154v, 234; Tęczynfki łzy tákże wlálnie oćieráiąć/ Y iáko mógl/ ferdeczną żáłość okrywáiąć: [...] KochPam 82; WujNT 551; [Powiedayże prawdźiwie/ á nic nie okryway ŁaszczPogrom 14v].*

okrywać komu (1) : *Wyobráżenye fprawiedliwych [!] ktorým grzechy bywáią dármo odpufzczone/ á ktorým Pan okrywa złości ich. LubPs H3v marg.*

okrywać czym (1) : *Boć to iefł wlálnie przydáwác łłowu Bożemu/ y vmnieyfzác go/ [...] iádowite á zaráźliwe náuki łłowu Bożemu przeciwnie/ łłowem Bożym okrywác WujJud 76.*

Przen (1) : *[niewierne żony] ćieniów domu tego? Co ich złość okrywáiąć/ nieboią fię GosłCast 33.*

******* *Bez wystarczającego kontekstu (2)* : *Amicio – Okrywam, odziewam. Calep 60b; Obnubo – Okrywam. Calep 715a.*

Synonimy: 1. oblekać, odziewać, przyodziewać; 2. odziewać, ogarniać, przyodziewać.

Formacje współrdzenne cf KRYĆ.

Cf OKRYWAJĄCY, OKRYWAN

